

prof. dr hab. Małgorzata Kokocińska
Wydział Ekonomii i Zarządzania,
Instytut Ekonomii i Finansów
Katedra Ekonomii Międzynarodowej i Analiz Rynkowych
Uniwersytet Zielonogórski
m.kokocinska@wez.uz.zgora.pl
m.e.kokocinska@gmail.com

Poznań, 23.08.2021

**Recenzja dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego dr Marleny Piekut
w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych
w dyscyplinie ekonomia i finanse**

Podstawy formalne przygotowania recenzji:

1. Recenzję przygotowano w związku z pismem prof. dr hab. Grzegorza Kończaka, Przewodniczącego Komitetu Naukowego Dyscypliny Ekonomia i Finanse Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach w sprawie powołania komisji habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr Marlenie Piekut w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse.
2. Podstawy prawne : art.221 ust.5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (dz.U.2020 r. poz.85 z późn.zm.)
3. Recenzję sporządzono na podstawie przesłanych materiałów w formie papierowej i elektronicznej, w tym książki: *Piekut, M., 2019, Jednoosobowe gospodarstwa domowe w Polsce, Uwarunkowania funkcjonowania, tendencje zmian, Wydawnictwo CeDeWu, Warszawa, ss. 366, ISBN 978-83-8085-419-2*

Recenzentami wydawniczymi książki byli: prof. dr hab. Teresa Słaby oraz prof. dr hab. Andrzej Sokołowski

1. Informacje ogólne

Dr Marlena Piekut urodziła się 31.03. 1977 r. w Płocku

Stopień naukowy doktora nauk rolniczych w zakresie technologii żywności i żywienia uzyskała 21.02.2007 na podstawie rozprawy doktorskiej „Studium uwarunkowań konsumpcji w polskich gospodarstwach domowych”, nadany uchwałą Rady Wydziału Nauk o Żywieniu Człowieka i Konsumpcji Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Promotorem w przewodzie doktorskim był dr hab. Wacław Laskowski a recenzentami byli:

Prof. dr hab. Krystyna Gutkowska oraz prof. dr hab. Piotr Przybyłowski

Po uzyskaniu stopnia doktora Habilitantka poszerzała swoją edukację na studiach podyplomowych oraz licznych kursach i szkoleniach, w tym:

Administrowanie Funduszami Unijnymi (172 h) w Szkole Głównej Handlowej (2010), Ochrona własności intelektualnej (220 h) na Uniwersytecie Warszawskim (2013), Pozyskiwanie i zarządzanie środkami publicznymi przeznaczonymi na innowacje (160 h) w Szkole Głównej Handlowej, (2013)

Szkolenia obejmowały takie zagadnienia jak: szkolenie dla samorządów lokalnych, szkolenie statystyczne, przedsiębiorczość akademicka, przyszłość rozwojowa żywności, zarządzanie badaniami sektora produkcji żywności, warsztat badacza.

W latach 2008 -2009 dr Marlena Piekut pracowała na stanowisku asystenta w Katedrze Organizacji i Ekonomiki Konsumpcji na Wydziale Nauk o Żywieniu Człowieka i Konsumpcji w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Od 2008 roku pracuje jako adiunkt w Kolegium Nauk Ekonomicznych i Społecznych Politechniki Warszawskiej, Filii w Płocku. W roku akademickim 2013/2014 była kierownikiem Studiów Podyplomowych: Zarządzanie Projektami, Programami i Portfelami Przedsięwzięć w Politechnice Warszawskiej, Filii w Płocku.

Obecny wniosek dr Marleny Piekut jest drugim wnioskiem w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego. Poprzedni wniosek złożony był 21.08 2017 roku i uzyskał negatywny wynik głosowania na Radzie Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

W okresie trzech lat do złożenia kolejnego wniosku dr Marlena Piekut uzupełniła dorobek naukowy o pięć publikacji w bazie Web of Science, jedną monografię

naukową, rozdziały w czasopismach naukowych co w rezultacie podniosło wskaźnik Impact Factor o 6,8.

Według danych Google Scholar index H od 2016 roku wynosi 7 a liczba cytowań 227.

2. Ocena dorobku naukowego

Łączny dorobek naukowy dr Marleny Piekut po uzyskaniu stopnia doktora obejmuje trzy monografie naukowe (oprócz zgłoszonej w niniejszym wniosku) które ukazały się w latach 2008 – 2016 i które dotyczyły problemów konsumpcji w gospodarstwach domowych w Polsce i Unii Europejskiej. Poza tym jest Autorką 12 i współautorką 19 rozdziałów w monografiach naukowych. Rozdziały zostały opublikowane w renomowanych polskich czasopismach. Habilitantka była też ośmiokrotnie redaktorem naukowym monografii naukowych, w tym czterokrotnie samodzielnie redaktorem.

Opublikowała łącznie 100 pozycji artykułowych, w tym 80 samodzielnie a 20 we współautorstwie. Łączna liczba punktów za artykuły naukowe wyniosła do czasu złożenia niniejszego wniosku 1118.

Zestawienie informacji naukometrycznych przy złożeniu niniejszego wniosku wskazuje na :

22 publikacje w bazie Web of Science przy liczbie cytowań 32,

10 publikacji w bazie Scopus przy liczbie cytowań 30,

81 publikacji w bazie BazEkon przy liczbie cytowań 70,

Według Google Scholar 257 pozycji przy liczbie cytowań 253

W niniejszej recenzji rozpatruję szczegółowiej dorobek naukowy dr Marleny Piekut od 2017 roku, gdyż do 2017 roku podlegał ocenie przy pierwszym wniosku o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Pod względem ilościowym i strukturalnym dorobek ten jest znaczny i poza wspomnianą wcześniej monografią naukową obejmuje:

- pięć publikacji w bazie Web of Science,
- trzy redakcje/współredakcje naukowych monografii,
- dziesięć rozdziałów w monografiach naukowych,
- szesnaście artykułów w czasopismach naukowych.

Ponadto, Habilitantka uzyskała indywidualny grant z Urzędu Miasta Płock- wykorzystany na przeprowadzenie badań własnych, których wyniki są częścią przedstawionej monografii. W obszarze pozyskiwania grantów należy też wspomnieć

o dwóch projektach z badań statutowych, dwóch projektach badań w ramach grantów dziekańskich oraz uzyskanie finansowania na projekt badawczy w ramach grantu dyscypliny naukowej w Politechnice Warszawskiej.

Zostały też złożone dwa wnioski o granty, jeden do NCN, drugi w ramach programu NAVA, w kooperacji z naukowcami z Ukrainy, które nie zostały zakwalifikowane do realizacji.

Przedstawiony wykaz publikacji w nowym wniosku obejmuje lata od 2017 – 2020 roku.

W latach 2019 – 2020 dr Marlena Piekut była współredaktorką trzech monografii naukowych, wydawanych na Politechnice Warszawskiej oraz Politechnice Śląskiej, z których dwie miały charakter porównawczy w zakresie materialnych i infrastrukturalnych czynników jakości życia w Polsce i Ukrainie oraz wybranych aspektów socio – ekonomicznego rozwoju w Polsce i Ukrainie. (wersja angielska) Tematyka tych monografii nawiązuje do pojedynczych zagadnień, które są przedmiotem wcześniejszych artykułów.

Z punktu widzenia podejmowanej problematyki w artykułach z pozoru wyłania się ich dość rozproszony zakres. Dokonując jednak pewnej syntezy można wyodrębnić kilka wyraźniejszych wątków, takich jak:

1. Konsumpcja i finansowanie wybranych dóbr i usług w Polsce. Przykładowo można tu wskazać takie tytuły artykułów jak:

-Prywatne finansowanie opieki zdrowotnej przez gospodarstwa domowe po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej,

- Zjawisko samoleczenia a bezpieczeństwo konsumentów,

- Różnicowanie wydatków na ubezpieczenia w gospodarstwach domowych,

-Różnicowanie wydatków na żywność i napoje bezalkoholowe w budżetach gospodarstw domowych,

-Konsumpcja w wiejskich gospodarstwach domowych rodziców samotnie wychowujących dzieci oraz inne, dotyczące konsumpcji konkretnych dóbr konsumpcyjnych, w tym w dużej części dotyczące wsi ale także infrastruktury miejskiej w zakresie kultury czy odnawialnych źródeł energii i korzystania z niej przez mieszkańców.

2. Konsumpcja i dochody – kontekst międzynarodowy.

W tym obszarze dominują analizy porównawcze Polski z Ukrainą. Przykładowo można wskazać takie tytuły artykułów jak:

- *Dochody oraz konsumpcja w polskich i ukraińskich gospodarstwach domowych w latach 2012 -2018,*
- *Bariery popytu na produkty ekologiczne w Polsce i Ukrainie,*
- *Źródła energii w gospodarstwach domowych z Polski i Ukrainy na tle innych krajów europejskich,*
- *Rozwój sprzedaży internetowej wśród przedsiębiorców w Polsce i Ukrainie,*
- *Rola odnawialnych źródeł energii w Unii europejskiej a sektor gospodarstw domowych,*

3. Szerszy kontekst merytoryczny, -pozycje anglojęzyczne.

W tym obszarze znajdują się zarówno pozycje wieloautorskie (3) jak i samodzielne(4) które są ulokowane w czasopismach o wyższej punktacji. Wymienić można takie tytuły, jak :

- Impact of decentralization on economic development in crisis (by the example of Ukraine) 2020,*
- *Health Care Spending Structures in Poland, Latvia, Lithuania, and Estonia over the Years as Compared to the other EU Countries, 2018,*

oraz samodzielne artykuły, wydane poza jednym przypadkiem w bazie MDPI, takie jak:

- Piekut, M., 2019, *The Segmentation of Polish One-Person Households Due to Consumption, Sustainability 11(1) 177,*
- Piekut M.,2020 *Living Standards in One-Person Households of the Elderly Population, Sustainability 12(3),992,*
- Piekut, M., 2020, *One-Person Households in Terms of Household Development Theory, Problemy Zarządzania, 18 (1),*
- Piekut, M., 2020, *Patterns of Energy Consumption in Polish One-Person Households, Energies, 13,5699.*

Ostatnia grupa artykułów wyraźnie nawiązuje już do przedstawionej do oceny monografii. Ich poziom merytoryczny jest satysfakcjonujący, zarówno pod względem sformułowania problemu badawczego jak i zastosowanych narzędzi badawczych.

Ogólna ocena dorobku naukowego, bez uwzględniania monografii, jest pozytywna i wskazuje nie tylko na intensywność publikowania ale też na ich rozwój merytoryczny i krystalizowanie się własnej ścieżki badawczej. Mimo, jak wskazano, wrażenia znacznego rozproszenia problematyki badawczej i przyczynkowego charakteru

publikacji ostatecznie ich elementy zostały uwzględnione w przedstawionej do oceny monografii.

3. Ocena monografii

Monografia pt. *Jednoosobowe Gospodarstwa domowe w Polsce, uwarunkowania funkcjonowania, tendencje zmian* jest obszernym studium, odwołującym się nie tylko do dominujących w niej statystycznych analiz ze źródeł wtórnych ale także do przeglądu literatury i wskazania różnorodności podejść do samej definicji jednoosobowego gospodarstwa domowego.

Cel pracy Autorka sformułowała jako: *...rozpoznanie funkcjonowania jednoosobowych gospodarstw domowych w latach 2012 – 2016 w Polsce, co posłuży do oceny zależności poziomu i jakości życia od cech demograficznych i społeczno – ekonomicznych osób prowadzących te gospodarstwa*. Główną hipotezę pracy z kolei sformułowano następująco: *Jednoosobowe gospodarstwa domowe nie są homogenicznym zbiorem jednostek gospodarujących, lecz kategorią zróżnicowaną wewnątrznie ze względu na podstawowe zmienne endo i egzogenne o charakterze zarówno socjodemograficznym, jak i ekonomicznym, co skutkuje zróżnicowaną strukturą i poziomem konsumpcji, implikującą różny poziom jakości życia osób reprezentujących ten typ gospodarstw domowych*. Cel pracy zgodnie z treścią monografii wskazuje, jak wspomniano wyżej, na dominujący statystyczny profil pracy ale nie doszacowuje ciekawych rozważań w pierwszym i ostatnim jej rozdziale. Hipoteza z kolei, jak często się zdarza w pracach na stopień naukowy, ma charakter oczywisty choć jej rozbudowana część równocześnie wskazuje na charakter przyjętych zmiennych i tym samym zapowiada strukturę pracy. W tym znaczeniu ma charakter porządkujący układ pracy.

Praca składa się z sześciu rozdziałów.

Rozdział pierwszy, pt. *Uwarunkowania tworzenia i konsekwencje funkcjonowania jednoosobowych gospodarstw domowych* wnosi wartość dodaną w postaci przeglądu literatury na temat zarówno kształtowania się pojęcia „singla” jak i kontrowersji wokół tego pojęcia na gruncie psychologii, socjologii i ekonomii. Jest to bardzo interesujący wątek ze względu na utrwalające się i rozpatrywane w literaturze pojęcie singla. Autorka nie uwzględnia jednak w monografii żadnego z tych podejść a jedynie formalną definicję statystyczną jednoosobowego gospodarstwa domowego.

W definicji przyjętej przez GUS *gospodarstwo domowe jest tworzone przez zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się. Natomiast osoba utrzymująca się samodzielnie tworzy jednoosobowe gospodarstwo domowe, bez względu na to, czy mieszka sama, czy też z innymi osobami.*

W pracy wykorzystano dane indywidualne z badania budżetów gospodarstw domowych Głównego Urzędu Statystycznego. Badanie przeprowadzono z zachowaniem reżimu naukowego według wybranych kilku kryteriów.

Jako czytelnikowi monografii brakuje mi w niej stanowiska Autorki co do użyteczności różnych podejść badawczych oraz ich ewolucji w kontekście różnorodności definicji i możliwości porównań między krajami jak również tych statystyk, które prezentuje Eurostat. Brak tego stanowiska i zaproponowania nowego podejścia wynikającego z doświadczeń innych krajów oraz ograniczeń krajowych (np. braku mieszkań) powoduje, że kolejne rozdziały 2-5 są analizą statystyczną nie powiązaną z rozważaniami pierwszego rozdziału i opartą o wartości średnie z uwzględnieniem takich cech jak cechy demograficzne, cechy społeczno – ekonomiczne oraz poziom życia. Są to analizy poprawne ekonomicznie, z użyciem właściwych metod statystycznych ale nie dające impulsu do zmian i wskazania kierunku przyszłościowych badań.

W rozdziale 6. celem pogłębienia informacji zawartych w budżetach gospodarstw domowych Autorka przeprowadziła badania własne (za pomocą firmy zewnętrznej) wśród mieszkańców Płocka i powiatu płockiego prowadzących jednoosobowe gospodarstwa domowe. Zaprezentowano w nich nowe elementy, takie jak hierarchię czynników determinujących wybór towarów i usług konsumpcyjnych oraz trendy i nowe zjawiska w zachowaniach mieszkańców. Badania te stanowią również wartość dodaną w pracy.

Moja ogólna ocena monografii jest pozytywna, z zachowaniem prawa do odmiennych i subiektywnych oczekiwań recenzenta. Wynika ona z następujących obiektywnych elementów:

Po pierwsze, bezdyskusyjne jest stwierdzenie o ważności zagadnień zachodzących zmian strukturalnych i socjo – ekonomicznych w zachowaniach mieszkańców Polski, wpisujących się stopniowo w tendencje zachodzące w zaawansowanych gospodarczo krajach Europy i innych kulturowo podobnych krajach, w tym rosące ekonomiczne znaczenie jednoosobowych gospodarstw domowych

Po drugie, poddanie analizie statystycznej według jasno sformułowanych kryteriów materiałów z badań budżetów gospodarstw domowych stworzyło pewien obraz, który może stanowić punkt wyjścia dla ciekawych projektów badawczych,

Po trzecie, Autorka potwierdziła umiejętność szerokiego spojrzenia na zachodzące procesy w badanym obszarze a także pewną interdyscyplinarność, szczególnie tworząc zarys koncepcji pracy i dokonując kwerendy bibliotecznej, w tym uwzględnienia pozycji literaturowych na pograniczu psychologii, socjologii i ekonomii.

Po czwarte, generalnym uzasadnieniem dla podejmowania badań w omawianym obszarze jest stwierdzenie, że udział jednoosobowych gospodarstw domowych w ogóle gospodarstw domowych oraz rosnąca ich liczba sprawia, że stanowią one ważny podmiot badawczy. Dane porównawcze z Eurostatu wyraźnie wskazują, że postępujący wzrost udziału tych gospodarstw ma miejsce w większości krajów europejskich. Ten fakt ma znaczenie dla ekonomistów, przedsiębiorców a także polityków.

Przedstawiona do oceny monografia ma charakter naukowy i stanowi rzetelnie opracowane studium ważnego segmentu gospodarki jakim są jednoosobowe gospodarstwa domowe. W ocenie recenzenta słabszym punktem pracy jest dość ogólnikowe podsumowanie oraz brak odważniejszej syntezy wyników analiz w nawiązaniu do obserwowanych tendencji i podejmowanych kierunków badań w wyżej rozwiniętych krajach. Niemniej praca ma charakter „bazowy” w obszarze jednoosobowych gospodarstw domowych a zgromadzony materiał może służyć jako punkt wyjścia do dalszych analiz.

4. Ocena pozostałych osiągnięć

Oprócz działalności publikacyjnej dr Marlena Piekut ma na swoim koncie liczne inne osiągnięcia w działalności badawczej i dydaktycznej.

Po uzyskaniu stopnia doktora uczestniczyła w 44 konferencjach i seminariach naukowych, w tym w 10 za granicą.

Znaczny dorobek można też odnotować w działalności organizacyjnej w roli członkini komitetu naukowego oraz moderatora podczas paneli konferencyjnych i seminarium.

Dr Marlena Piekut łącznie uczestniczyła w realizacji dziewięciu projektów, grantów i zadań badawczych realizowanych w drodze konkursów. W latach 2018 – 2019 odbyła trzy krótkookresowe staże naukowe w Uniwersytetach w Wilnie i Odessie oraz w

Instytucie Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej. W 2018 roku została zaproszona do członkostwa w radzie naukowej ukraińskiego czasopisma naukowego. Jest recenzentką 12 artykułów, w tym trzech w MDPI. Jest też recenzentką 16 prac magisterskich w latach 2018 – 2019.

Warta odnotowania jest również współpraca z sektorem gospodarczym. Dr Marlena Piekut od 2007 roku współpracuje z firmą Lacpol, a od 2010 z Nathusis Investments. W ramach tej współpracy wykonała wiele ekspertyz i raportów na temat rynku i konsumentów produktów mleczarskich.

Za działalność naukową została dwukrotnie nagrodzona nagrodą I stopnia przez JM Rektora Politechniki Warszawskiej.

5. Ocena końcowa

Biorąc pod uwagę wszystkie przedstawione powyżej oceny dorobku naukowego, w tym przedstawionej do recenzji monografii pt. *Jednoosobowe gospodarstwa domowe w Polsce, uwarunkowania funkcjonowania, tendencje zmian*, stwierdzam jednoznacznie, że osiągnięcia naukowe Habilitantki stanowią znaczny wkład w rozwój dyscypliny ekonomia i finanse (odpowiadają wymaganiom określonym w art. 219 ust.1 pkt 2. Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.)

Arkołociński